UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum sit speculatiua uel practica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72772

Visual Library

pientiæ. Vnde donum ſciẽtiæ eſt ſolum circa res hu
manas, vel ſolum circa res creatas.

Ad primum ergo dicendũ, ꝙ licet ea, de quibus
eſt fides, ſint res diuinæ & ęternæ, tamẽ ipſa fides eſt
quoddã temporale in animo credẽtis. Et iõ ſcire qd
credendum ſit, ꝑtinet ad donum ſcientiæ. Scire aũt
ipſas res creditas ſ'm ſeipſas ꝑ q̃dã unionẽ ad ipſas, ꝑ-
tinet ad donũ ſapientię. Vñ donum ſapientię magis
reſpondet charitati, q̃ unit mẽtem hominis Deo.

Ad secundum dicẽdũ, ꝙ rõ prima ꝓcedit ſecun
dum, quod communiter nomẽ ſciẽtię ſumitur. Sic
aũt ſciẽtia non ponit̃ ſpeciale donum, ſed ſecũdum,
quòd reſtringit̃ ad iudicium, quod fit ꝑ res creatas.

q.1. ar.1. Ad tertium dicendũ, ꝙ ſicut ſupra * dictum
eſt, quilibet cognoſcitiuus habitus formaliter qdem
reſpicit mediũ, per qđ aliquid cognoſcitur: materiali
D.251. ter aũt id, quod per medium cognoſcitur. Et quia id
quod eſt formale, potius eſt, ideo illę ſcientię, quę ex
principiis mathematicis concludũt circa materiam
naturalem, magis cum mathematicis connnmeran-
tur, ut pote eis ſimiliores, licet quantum ad materiã
Li.2.text.20. om.2. magis conueniant cum naturali. Et propter hoc dr̃
in 2. Phyſi. ꝙ ſunt magis naturales. Et ideo cum ho-
mo per res creatas Deum cognoſcit, magis uidetur
hoc pertinere ad ſcientiam, ad quam pertinet for-
maliter, quam ad ſapientiam, ad quam pertinet ma-
terialiter. Et econuerſo cum ſecundum res diuinas
iudicamus de rebus creatis, magis hoc ad ſapiẽtiam,
quàm ad ſcientiam pertinet.

Articvlvs III.

Vtrum ſcientiæ donum ſit ſcientia practica.

Infra q. 52. ar. 2. ad 2. Et 3. di. 35. ar 3. q. 2 *Lib. 12. c. 14. parum a prĩcipio to. 3.

Ad tertium ſic proceditur. Vr̃ ꝙ ſcientia,
quę ponitur donum, ſit ſcientia practica. Dicit
enim Aug. 12. de Trin. quòd actio, qua exterioribus
rebus utimur, ſcientię deputatur: ſed ſcientia, cui de
putatur actio, eſt practica: ergo ſcientia, quæ eſt do-
†Li.1.Mor.c. 32. a medio. num, eſt ſcientia practica.

¶ 2 Præt. Greg.† dicit in 1. Mor. Nulla eſt ſcientia, ſi
utilitatem pietatis nõ habet. Valde inutilis eſt pietas,
ſi ſcientiæ diſcretione caret. Ex qua authoritate ha-
betur, quòd ſcientia dirigit pietatem: ſed hoc nõ põt
competere ſcientię ſpeculatiuę: ergo ſciẽtia, quæ eſt
donum, non eſt ſpeculatiua, ſed practica.

¶ 3 Pręt. Dona Spiritusſancti non habentur, niſi a iu
q. præc. ar. 5. & 1. 2. q. 68. ſtis, ut ſupra* habitũ eſt: ſed ſcientia ſpeculatiua põt
haberi etiam ab iniuſtis, ſecundum illud Iac. 4. Sciẽti
bonum, & non facienti, peccatum eſt illi: ergo ſcien-
tia, quæ eſt donum, non eſt ſpeculatiua, ſed practica.

Li.1.Mora.c. 22. ante medium. Sed contra eſt, quod Gre. dicit † in 1. Mor. Sciẽ
tia in die ſuo conuiuium parat, quia in uentre men-
tis ignorantiæ ieiunium ſuperat: ſed ignorantia non
tollitur totaliter, niſi per utramque ſciẽtiam, ſ. & ſpe
culatiuam, & practicam: ergo ſcientia, quę eſt donũ,
eſt & ſpeculatiua, & practica.

Respon. Dicendum, ꝙ ſicut ſupra* dictũ eſt,
q. præc. ar. 8. donum ſcientiæ ordinatur, ſicut & donum intelle-
ctus, ad certitudinẽ fidei. Fides aũt primò & princi-
paliter in ſpeculatione conſiſtit, inquantum. ſ. inhæ-
ret primæ ueritati: ſed quia ueritas eſt etiam ultimus
finis, propter quem operamur, inde etiam eſt, quòd
fides ad operationem ſe extendit, ſecundum illud
Galatas quinto. Fides per dilectionem operatur. Vn
D.114. de etiam[d] oportet, quòd donum ſcientię primò qui
dem & principaliter reſpiciat ſpeculationem, inquã
tum. ſ. homo ſcit quid fide tenere debeat. Secunda-
riò autem ſe extendit etiam ad operationem, ſecun-

F dum quod per ſcientiam credibilium, & ...
ad credibilia conſequunrur, dirigimur in ...

Ad primum ergo dicendum, ꝙ Au...
de dono ſciẽtiæ, ſ'm qđ ſe extendit ad oper...
Attribuitur. n. ei actio, ſed nõ ſola, nec prim...
ẽt mõ dirigit pietatẽ. Vnde patet Solutio ad ...

Ad tertium dicendum, ꝙ ſicut di...
de dono intellectus, ꝙ non quicunque intell...
bet donum intellectus, ſed qui intelligit qu...
bitu gratiæ: ita etiam de dono ſcientiæ eſt ...
dum, ꝙ illi ſoli donum ſcientię habeant, qu...
ſione gratiæ rectum iudicium habent circa ...
da, & agenda, ita quòd in nullo deuient a ...
ne iuſtitię. Et hæc eſt ſcientia ſanctorum, de ...
G tur Sap. 10. Iuſtũ deduxit Dominus per ...
& dedit illi ſcientiam ſanctorum.

Articvlvs IIII.

Vtrum dono ſcientiæ reſpondeat tertia beatitu..., ſcilicet, Beati qui lugent &c.

Ad qvartvm ſic proceditur. Vi...
tiæ non reſpondeat tertia beatitudo ...
lugent, quoniam ipſi cõſolabunrur. Sicut ...
lum eſt cauſa triſtitię & luctus, ita etiam & ...
eſt cauſa lætitiæ: ſed per ſcientiam principali...
feſtantur bona, quàm mala, quæ per bona ...
tur. Rectum enim eſt iudex ſuiipſius, & ob...
H dicitur in primo* de Anima. ergo prędict...
do non conuenienter reſpondet ſcientiæ ...

¶ 2 Præterea. Conſideratio ueritatis eſt ab...
tiæ: ſed in conſideratione ueritatis non ...
ſed magis gaudium. Dicitur enim Sap. 8. N...
amaritudinem illius conuerſatio, nec tæ...
uictus illius, ſed lętitiam & gaudium. erg...
beatitudo nõ cõuenienter reſpondet do...

¶ 3 Pręterea. Donum ſcientiæ prius conſ...
culatione, quàm in operatione: ſed ſecun...
conſiſtit in ſpeculatione, non reſpondet ...
quia intellectus ſpeculatiuus nihil dicit de ...
& fugiendo, ut dicitur in 3.* de Anima, ...
aliquid lætum, & triſte. ergo prędicta bea...
conuenienter ponitur reſpondere dono ...

I Sed contra eſt, quod Aug. dicit ...
ſermone Domini in monte. Scientia con...
tibus, qui didicerunt quibus malis uinch...
quaſi bona petierunt.

Respon. Dicendum, ꝙ ad ſcientiam ...
pertinet rectum iudicium creaturarum. C...
ſunt, ex quibus homo occaſionaliter a De...
ſecundum illud Sap. 14. Creaturæ factę ſunt ...
& muſcipulam pedibus inſipientium, qui ...
iudicium de his non habent, dum ęſtima...
eſſe perfectum bonum: unde in eis finem ...
do, peccant, & uerum bonum perdunt. Et ...
nũ homini innoteſcit per rectum iudici...
turis, quod habetur per donum ſcientiæ. E...
K titudo luctus ponitur reſpondere dono ſci...

Ad primum ergo dicendum, ꝙ bo...
non excitant ſpirituale gaudium, niſi qu...
runtur ad bonum diuinum, ex quo prop...
git gaudium ſpirituale. Et iõ directè quide...
lis pax, & gaudium conſequens reſponde...
pientiæ. Dono aũt ſcientiæ reſpondet q...
luctus de ꝑteritis erratis: & conſequenter ...
dum homo ꝑ rectum iudiciũ ſcientiæ ...
dinat in bonũ diuinum. Et iõ in beatitu...
luctus pro merito, & cõſolatio cõſequens ...
q̃ quidẽ inchoatur ĩ hac uita, perficitur ...